Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Директор навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____

Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«__»_____ 2026 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

МІЖНАРОДНЕ РЕГІОНОЗНАВСТВО

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність С 3 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

освітня програма «Світова політика та дипломатія»

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу Онацький Максим Юрійович.

Програму схвалено на засіданні кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

Протокол від «26» серпня 2026 року, протокол № 1

Завідувач кафедри світової політики, дипломатії та туристичного бізнесу

_____ доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Світова політика та дипломатія»

Гарант освітньо-професійної програми «Світова політика та дипломатія»

_____ Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

Протокол від «27» серпня 2026 року, протокол № 1

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму дисципліни «Міжнародне регіонознавство» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Світова політика та дипломатія» підготовки бакалавра, за спеціальністю С3 «Міжнародні відносини».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування розуміння сучасних тенденцій в управлінських, функціонально-галузевих, територіальних структурах та зовнішньоекономічних комплексах країн світу, формування вміння науково узагальнювати та обґрунтовувати фактичний матеріал.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

1. Сформувати у студентів систематичні знання щодо політичної організації та форм державного управління в країнах сучасного світу.
2. Ознайомити студентів з природно-ресурсним та виробничим потенціалом, історично-традиційною та набутою спеціалізацією виробництва.
3. Узагальнити та розвинути знання з географії та політичної історії країн та регіонів світу.
4. Ознайомити студентів з особливостями економічного розвитку країн та регіонів.
5. Сформувати навички реферування та аналізу літератури, що містить різноманітну країнознавчу інформацію.
6. Сформувати вміння та навички самостійної роботи з літературою.

1.3. Кількість кредитів – 10

1.4. Загальна кількість годин – 300

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов’язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
3-й, 4-й	-
Лекції	
64 год.	-
Семінарські заняття	
64 год.	-
Лабораторні заняття	
год.	-
Самостійна робота	
172 год.	-
Індивідуальні завдання (в т. ч.)	
Курсова робота (32 год.)	-

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна.

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні здобути такі компетентності:

- загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.
ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.
ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК15. Здатність планувати та управляти часом
ЗК21. Здатність діяти відповідально, проявляти громадянську свідомість, відповідати за якість виконаної роботи.

- фахові (спеціальні) компетентності:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.
СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).
СК16 Здатність аналізувати світовий політичний процес як форму комплексної глобальної політичної та соціальної взаємодії народів, рухів, держав та їх інституцій, соціальних спільнот, які мають політичні цілі у сфері міжнародного життя.
СК17 Здатність аналізувати розвиток міжнародних регіонів (Північної Америки, Європи, Східної та Південно-Східної Азії, Латинської Америки, Африки) і окремо взятих країн, регіональних та міжрегіональних організацій.
СК18 Здатність оцінювати регіональні комплекси безпеки та військово-політичного співробітництва країн та регіонів світу.

1.7. Заплановані результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.
РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.
РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.
РН22 Розуміння внутрішньої та зовнішньої політики країн Європи та Америки, Азії та Африки.
РН24 Здатність аналізувати інформацію, формулювати власну думку та приймати обґрунтовані рішення.

1.8. Пререквізити

Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з таких дисциплін, як: «Історія міжнародних відносин і дипломатії», «Теорія міжнародних відносин та світової політики», «Історія України: цивілізаційний вимір», «Політологія та історія сучасних політичних вчень».

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план дисципліни «Міжнародне регіонознавство» складається з чотирьох розділів, кожен з який об'єднує у собі відносно окремий самостійний блок дисципліни, що логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Розділ 1. Країни пострадянського простору

Тема 1. Історія формування пострадянського простору

Основні етапи формування пострадянського простору. Розпад СРСР та утворення нових незалежних держав. Соціально-економічні та політичні проблем пострадянських держав після здобуття незалежності. Пострадянські країни в умовах соціально-економічної трансформації. Особливості трансформації політичних систем країн пострадянського простору.

Тема 2. Східноєвропейські країни пострадянського простору: особливості історичного, соціально-економічного та політичного розвитку

Східноєвропейські країни пострадянського простору в умовах переходу до ринкової економіки. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку України після здобуття незалежності. Соціально-економічний та політичний розвиток Молдови в пострадянський період. Трансформація політичної моделі Молдови в 1990-х – 2000-х рр. Формування парламентської республіки. Росія: соціально-економічні трансформації та політичні процеси в пострадянський період. Економічні реформи 1990-х рр. в країні та їх наслідки. Еволюція російського зовнішньополітичного курсу в пострадянський період. Російсько-українська війна та її вплив на трансформацію архітектури європейської та світової безпеки. Особливості соціально-економічного розвитку Білорусі в пострадянський період. Політичні процеси в Білорусі в 1990-х – 2000-х рр.

Тема 3. Країни Балтії – історія та розвиток в умовах незалежності

Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал країн Балтійського регіону. Державотворчі процеси та основні етапи історичного розвитку регіону. Особливості соціально-економічного розвитку Литви, Латвії та Естонії в радянський період. Соціально-економічний розвиток держав Балтії після здобуття незалежності. Державно-політичний устрій Литви, Латвії та Естонії. Особливості етнонаціональної структури населення та демографічні процеси в країнах Балтії в 1990-х – 2000-х рр.

Тема 4. Країни Південного Кавказу: трансформація соціально-економічної моделі та політичних систем в умовах незалежності

Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал Південнокавказького регіону. Державотворчі процеси та основні етапи історичного розвитку регіону. Розвиток Грузії, Вірменії та Азербайджану в радянський період. Політична криза в Грузії на початку 1990-х рр. та повернення до влади Е. Шеварднадзе. Суспільно-політичний розвиток Грузії в середині 1990-х – на початку 2000-х рр. «Революція троянд» у Грузії в 2003 р.: причини, перебіг, наслідки. Соціально-економічні реформи в Грузії за часів президентства М. Саакашвілі та їх наслідки. Еволюція державно-політичної системи Грузії. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Грузії в 2012 – 2025 рр. Політичні процеси у Вірменії після здобуття незалежності. Соціально-економічний розвиток Вірменії в 1990-х – 2000-х рр. Політична криза в Азербайджані на початку 1990-х рр. та її подолання. Повернення до влади Г. Алієва. Особливості соціально-економічного розвитку країни в пострадянський період. Політичні процеси в Азербайджані в другій половині 1990-х – в 2000-х рр. Особливості державно-політичного устрою Грузії, Вірменії та Азербайджану. Етнонаціональний та конфесійний склад населення країн Південного Кавказу. Демографічні процеси в регіоні в пострадянський період.

Тема 5. Центральна Азія: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країн регіону

Центральна Азія як геополітичний та геоекономічний регіон світу. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал Казахстану, Узбекистану, Туркменістану, Киргизстану та Таджикистану. Державотворчі процеси в регіоні Центральної Азії: основні етапи історії. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку держав Центральної Азії в радянський період. Трансформаційні процеси в країнах центральноазійського регіону та проблеми розвитку в умовах незалежності. Перехід до ринкової економіки в державах Центральної Азії: спільне та особливе. Етнонаціональний та конфесійний склад населення країн центральноазійського регіону. Демографічні процеси в регіоні в пострадянський період. Специфіка державно-політичного устрою Казахстану, Узбекистану, Туркменістану, Киргизстану та Таджикистану. Родоплемінні інститути як фактор суспільно-політичного розвитку держав Центральної Азії.

Розділ 2. Країни Європи та Північної Америки

Тема 6. Держави Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку

Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал західноєвропейського регіону. Особливості історичного розвитку країн Західної Європи та формування Західної цивілізації. Провідні держави Західної Європи. Політична система та державний устрій Великої Британії. Загальні тенденції економічного розвитку Великої Британії. Населення та демографічні процеси у Великій Британії наприкінці XX – в XXI ст. Німеччина у другій половині XIX – першій половині XX ст.: вплив на глобальні процеси світової історії. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Німеччини після Другої світової війни. Державно-політичний устрій Німеччини. Етнонаціональний та конфесійний склад населення та демографічні процеси у ФРН в 1990-х – 2000-х рр. Особливості соціально-економічного розвитку Франції. Трансформація політичної моделі в країні в другій половині XX – в першій чверті XXI ст. Етнонаціональний та конфесійний склад населення Франції. Демографічні процеси у Франції в першій чверті XXI ст.

Тема 7. Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – 2000-х рр.

Особливості Центрально-Східної Європи як регіону. Етнонаціональний та конфесійний склад населення країн Центрально-Східної Європи. Загальна характеристика економіки країн Центрально-Східної Європи. Специфіка перехідної моделі економіки в країнах Центрально-Східної Європи та основні тенденції розвитку регіону в постсоціалістичний період. Політичний устрій держав Центрально-Східної Європи. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку країн Південно-Східної Європи наприкінці XX – в XXI ст. Політичний устрій країн Південно-Східної Європи.

Тема 8. Північна Європа: особливості соціально-економічного та політичного розвитку регіону

Географічне положення, природно-кліматичних умови та ресурси країн Північної Європи. Основні етапи історичного розвитку регіону Північної Європи. Особливості державно-політичного устрою країн Північної Європи. Економіко-господарська характеристика країн Північної Європи та особливості їх соціально-економічного розвитку в XX – першій чверті XXI ст. Скандинавська економічна модель та її специфіка. Етнонаціональний склад населення Північної Європи та демографічні процеси в регіоні на сучасному етапі.

Тема 9. Країни Південної Європи: історія та особливості розвитку на сучасному етапі

Особливості розвитку Південної Європи як регіону. Основні етапи історії країн регіону та геополітична специфіка їх сучасного становища. Загальна характеристика економіки країн Південної Європи. Особливості державно-політичного устрою країн Південної Європи. Етнонаціональний склад населення та демографічні процеси в державах Південної Європи.

Тема 10. США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку

Особливості геополітичного положення держав Північної Америки. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси США. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Сполучених Штатів Америки наприкінці XVIII – в першій чверті XXI ст. Постіндустріальна стадія розвитку економіки США і значення сектору послуг. Склад населення та демографічні процеси в США. Державно-політичний устрій США та його специфіка. Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурси Канади. Основні етапи історичного розвитку Канади. Політична система Канади як держави в межах Британської Співдружності Націй. Особливості соціально-економічного розвитку Канади. Склад населення та демографічні процеси в Канаді на сучасному етапі.

Розділ 3. Країни Азії та Африки

Тема 11. Загальна характеристика азійського регіону

Загальні відомості про макрорегіон. Політико- та економіко-географічний огляд Азії. Політична карта Азії. Основні субрегіони Азії. Типологія країн Азії. Особливості державно-політичного устрою країн Азії.

Тема 12. Країни Східної Азії

Загальні відомості про країни Східної Азії. Різноманітність моделей соціально-економічного розвитку. Країнознавча характеристика Китаю. Країнознавча характеристика Японії. Загальні відомості про країну. Зовнішні економічні зв’язки держав Східної Азії. Пріоритети зовнішньої політики держав Східної Азії. Міжнародні економічні зв’язки з країнами світу та з Україною.

Тема 13. Країни Південно-Східної Азії

Політико- та економіко-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії. Загальні відомості про країни. Розмаїття економічних моделей держав Південно-Східної Азії. Соціальні проблеми кран регіону. Проблема наркобізнесу. Індустрія туризму. Культурна спадщина. Зовнішні економічні зв’язки держав Південно-Східної Азії з іншими державами світу. Особливості інтеграційних процесів у регіоні Південно-Східної Азії.

Тема 14. Країни Південної Азії

Загальні відомості про країни субрегіону. Зміни на політичній карті Південно Азії протягом XX ст. Провідні держави регіону та особливості їх соціально-економічного і політичного розвитку. Зони нестабільності в Південній Азії. Політичні суперечки та конфлікти. Зовнішньо-економічні зв’язки з країнами світу. Інтеґраційні процеси в регіоні. Проблема сепаратизму. Пріоритети зовнішньої політики держав Південної Азії. Міжнародні економічні зв’язки з країнами світу та з Україною.

Тема 15. Країни Близькосхідного Сходу.

Політико- та економіко-географічна характеристика держав Близького Сходу. Загальні відомості про країни регіону. Місце країн субрегіону в світі. Особливості соціально-економічного розвитку держав регіону. Зони конфліктів та політичної нестабільності на Близькому Сході. Зовнішньо-економічні зв’язки держав субрегіону з іншими країнами Азії та світу. Інтеграційні процеси в регіоні. Зовнішньоекономічні та зовнішньополітичні пріоритети країн близькосхідного регіону.

Тема 16. Загальна характеристика країн Африки

Африка як економіко-географічний і політичний макрорегіон. Природно-кліматичні умови та ресурси Африканського континенту. Особливості історичного розвитку регіону. Процеси деколонізації в Африці. Населення та демографічні процеси. Військово-політичні конфлікти на території Африки. Загальна політико- та економіко-географічна характеристика країн Африки.

Тема 17. Країни Північної Африки

Політико- та економіко-географічна характеристика країн Північної Африки. Загальні відомості про країни. Вплив релігії на соціокультурне життя країн регіону. Північна Африка як один із найбільш розвинених регіонів континенту. Особливості економічного розвитку північноафриканського регіону на сучасному етапі. Країни регіону у міжнародному географічному поділі праці. Невиробнича сфера економіки країн Північної Африки. Країнознавча характеристика Єгипту. Пріоритети зовнішньої політики Єгипту. Політичні та соціально-економічні процеси в Алжирі після здобуття незалежності. Лівія та особливості її розвитку в другій половині XX – першій чверті XXI ст. Інтеграційні процеси в регіоні Північної Африки.

Тема 18. Держави Південної Африки

Країнознавчий огляд регіону Південної Африки. Природно-ресурсний потенціал регіону та його роль у формуванні галузевої структури господарства. Демографічні процеси, етнокультурна різноманітність і просторові особливості розселення населення. Південно-Африканська Республіка. Загальні відомості про країну. Особливості розвитку Південно-Африканської Республіки в XX – першій чверті XXI ст. Ботсвана: специфіка політичної системи та формування сучасної моделі економічного розвитку. Мозамбік – наслідки громадянського конфлікту, післявоєнна відбудова та диспропорції регіонального розвитку. Намібія – особливості постколоніального розвитку та формування національної економіки після здобуття незалежності.

Тема 19. Країни Західної та Центральної Африки

Країнознавчий огляд регіону Західної Африки. Природно-ресурсний потенціал західноафриканських країн. Демографічні процеси в регіоні. Особливості розвитку Нігерії після здобуття незалежності. Гана – специфіка політичного розвитку та структурної трансформації національної економіки. Особливості постколоніального розвитку Гвінеї та проблеми перетворення природного потенціалу на чинник суспільного добробуту. Малі – вплив внутрішньополітичної нестабільності та проблем безпеки на соціально-економічний розвиток країни. Нігер – основні тенденції розвитку внутрішньоконтинентальної держави. Країнознавчий огляд регіону Центральної Африки. Особливості розвитку Центральної Африки. Основні соціально-економічні проблеми країн Центральної Африки. Етно-конфесійний склад населення країн Центральної Африки. Демографічні процеси в регіоні. Демократична Республіка Конго: ресурсний потенціал та особливості господарського розвитку. Республіка Чад: демографічний потенціал, продовольча безпека та вплив кліматичних змін на економічний розвиток країни. Центральноафриканська Республіка: вплив внутрішньоконтинентального положення на зовнішньоекономічні зв’язки та розвиток транспортної інфраструктури.

Тема 20. Країни Східної Африки

Країнознавчий огляд регіону Східної Африки. Історичні передумови формування сучасної політичної карти регіону. Вплив колоніального минулого на соціально-економічний розвиток східноафриканських країн. Специфіка політичних систем і моделей державного управління держав Східної Африки. Військові конфлікти, політична нестабільність і проблеми регіональної безпеки в регіоні. Особливості соціально-економічного розвитку країн Східної Африки. Проблеми державотворення Сомалі. Руанда: особливості політичного та соціально-економічного розвитку країни в другій половині XX – першій чверті XXI ст. Основні тенденції політичного та економічного розвитку Уганди в постколоніальний період. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Кенії після здобуття незалежності.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с. р.		л	с	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Країни пострадянського простору												
Тема 1. Історія формування пострадянського простору.	11	2	2			7						
Тема 2. Східноєвропейські країни пострадянського простору: особливості історичного, соціально-економічного та політичного розвитку	15	4	4			7						
Тема 3. Країни Балтії – історія та розвиток в умовах незалежності.	11	2	2			7						
Тема 4. Країни Південного Кавказу: трансформація соціально-економічної моделі та політичних систем в умовах незалежності	15	4	4			7						
Тема 5. Центральна Азія: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країн регіону	15	4	4			7						
Разом за розділом 1.	67	16	16			35						
Розділ 2. Країни Європи та Північної Америки												
Тема 6. Держави Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку	15	4	4			7						

Тема 7. Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – 2000-х рр.	15	4	4			7						
Тема 8. Північна Європа: особливості соціально-економічного та політичного розвитку регіону.	11	2	2			7						
Тема 9. Країни Південної Європи: історія та особливості розвитку на сучасному етапі	11	2	2			7						
Тема 10. США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.	15	4	4			7						
Разом за розділом 2	67	16	16			35						
Розділ 3. Країни Азії												
Тема 11. Загальна характеристика азійського регіону	11	2	2			7						
Тема 12. Країни Східної Азії	15	4	4			7						
Тема 13. Країни Південно-Східної Азії	15	4	4			7						
Тема 14. Країни Південної Азії	11	2	2			7						
Тема 15. Країни Близького Сходу	15	4	4			7						
Разом за розділом 3	67	16	16			35						
Розділ 4. Країни Африки												
Тема 16. Загальна характеристика країн Африки	11	2	2			7						
Тема 17. Країни Північної Африки	15	4	4			7						
Тема 18. Країни Західної та Центральної Африки	15	4	4			7						

Тема 19. Країни Південної Африки	11	2	2			7						
Тема 20. Країни Східної Африки	15	4	4			7						
Разом за розділом 4	67	16	16			35						
Курсова робота	32					32						
Усього годин	**300**	**64**	**64**			**172**						

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія формування пострадянського простору.	2
2–4	Східноєвропейські країни пострадянського простору – особливості історичного, соціально-економічного та політичного розвитку.	6
	Країни Балтії – історія та розвиток в умовах незалежності.	
5–6	Країни Південного Кавказу: трансформація соціально-економічної моделі та політичних систем в умовах незалежності.	4
7–8	Центральна Азія: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країн регіону.	4
9–10	Держави Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку.	4
11–12	Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – 2000-х рр.	4
13	Північна Європа: особливості соціально-економічного та політичного розвитку регіону.	2
14	Країни Південної Європи: історія та особливості розвитку на сучасному етапі.	2
15–16	США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку.	4
17	Загальна характеристика азійського регіону	2
18–11	Країни Східної Азії	4
20–21	Країни Південно-Східної Азії	4
22	Країни Південної Азії	2
23–24	Країни Близького Сходу	4
25	Загальна характеристика країн Африки	2
26–27	Країни Північної Африки	4
28–29	Країни Західної та Центральної Африки	4
30	Країни Південної Африки	2
31–32	Країни Східної Африки	4
	Разом	**64**

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до усного опитування на тему «Історія формування пострадянського простору» з наступних питань: Історія формування пострадянського простору: основні етапи. Розпад СРСР та утворення нових незалежних держав. Соціально-економічні та політичні проблем пострадянських держав після здобуття незалежності. Пострадянські країни в умовах соціально-економічної трансформації. Особливості трансформації політичних систем країн пострадянського простору.	7
2	Підготовка до усного опитування на тему «Східноєвропейські країни пострадянського простору – особливості історичного, соціально-економічного та політичного розвитку» з наступних питань: Східноєвропейські країни пострадянського простору в умовах переходу до ринкової економіки. Особливості політичного та соціально-економічного розвитку України після здобуття незалежності. Соціально-економічний та політичний розвиток Молдови в пострадянський період. Трансформація політичної моделі Молдови в 1990-х – 2000-х рр. Росія: соціально-економічні трансформації та політичні процеси в пострадянський період. Еволюція російського зовнішньополітичного курсу в пострадянський період. Російсько-українська війна та її вплив на трансформацію архітектури європейської та світової безпеки. Особливості соціально-економічного розвитку Білорусі в пострадянський період. Політичні процеси в Білорусі в 1990-х – 2000-х рр.	7
3	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Балтії – історія та розвиток в умовах незалежності» з наступних питань: Особливості соціально-економічного розвитку Латвії, Литви та Естонії після здобуття незалежності. Трансформація державно-політичного устрою в країнах Балтії в пострадянський період. Особливості соціально-економічного розвитку Литви, Латвії та Естонії в 1990-х – 2000-х рр.	7
4	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Південного Кавказу: трансформація соціально-економічної моделі та політичних систем в умовах незалежності» з наступних питань: Політична криза в Грузії на початку 1990-х рр. та повернення до влади Е. Шеварднадзе. Соціально-економічний розвиток та політичні процеси в країні в 1990-х – на початку 2000-х рр. «Революція троянд» в Грузії у 2003 р. Реформи в Грузії в період президентства М. Саакашвілі та їх наслідки. Трансформація політичної системи Грузії в 2004–2012 рр. Особливості соціально-економічного та політичного Розвитку Грузії в 2012–2016 рр. Політичні процеси у Вірменії після здобуття незалежності. Економічна криза у Вірменії в 1990-х рр. та спроби її подолання. Соціально-економічний розвиток Вірменії в 2000-х рр. Політична криза в Азербайджані на початку в 1990-х рр. та її подолання. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Азербайджану в 1990-х рр. – 2000-х рр.	7
5	Підготовка до усного опитування на тему «Центральна Азія: особливості історичного та соціально-економічного розвитку країн регіону» з наступних питань: Економічний потенціал Республіки Узбекистан, соціально-економічний розвиток країни в умовах незалежності та особливості переходу до ринкової економіки. Державно-політичний устрій Узбекистану. Демографічні процеси в Узбекистані в пострадянський період. Особливості соціально-економічного розвитку Казахстану в радянський період. Трансформація політичної системи в Казахстані в умовах незалежності. Особливості соціально-економічного розвитку	7

	Казахстану та Киргизстану в пострадянський період: спільне та відмінне. Революції в Киргизії в 2005 р., 2010 р. та в 2020 р. і їх наслідки. Трансформація політичної системи Киргизстану в 1990-х – 2000-х рр. Громадянська війна в Таджикистані в 1990-х рр. та її наслідки. Політичні процеси в Таджикистані в другій половині 1990-х рр. – першій чверті XXI ст. Державно-політичний устрій Таджикистану. Соціально-економічний розвиток Таджикистану в умовах незалежності. Демографічні процеси та міжетнічні конфлікти в Таджикистані. Особливості соціально-економічного розвитку Туркменістану в 1990-х – 2000-х рр. Трансформація політичної системи Туркменістану та формування «суперпрезидентської» моделі влади в країні. Демографічні процеси в Туркменістані в пострадянський період. Етнонаціональний склад населення Туркменістану. Демографічні процеси в країні в пострадянський період.	
6	Підготовка до усного опитування на тему «Держави Західної Європи: особливості політичного та соціально-економічного розвитку» з наступних питань: Географічне положення, природно-кліматичні умови та ресурсний потенціал Німеччини. Основні етапи історії країни. Утворення ФРН та НДР у повоєнний період. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Західної та Східної Німеччини після Другої Світової війни. Об'єднання Німеччини та його наслідки для Європи. ФРН та євроінтеґраційні процеси у другій половині XX ст. Державно-політичний устрій країни. Географічне положення та ресурсний потенціал країни. Основні віхи історичного розвитку Франції. Особливості соціально-економічного розвитку Франції. Трансформація політичної моделі в країні від Великої Французької революції до наших днів. Особливості державно-політичного устрою країни. Етнонаціональний та конфесійний склад населення Франції. Демографічні процеси в країні на початку XXI ст. Географічне положення та природно-ресурсний потенціал Великої Британії. Основні етапи історичного розвитку країни. Формування Британської імперії та її особливості. Регіони Великої Британії та їх економіко-географічна характеристика. Особливості політичної системи та державного устрою країни. Склад населення та демографічні процеси у Великій Британії в XX – першій чверті XXI ст.	7
7	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Центрально-Східної та Південно-Східної Європи – трансформація економічної та політичної систем у 1990-х – 2000-х рр.» з наступних питань: Особливості Центрально-Східної Європи як регіону та її субрегіони. Основні етапи історії розвитку країн Центрально-Східної Європи. Специфіка перехідної моделі економіки в країнах Центрально-Східної Європи, геополітична специфіка їх становища після розширення ЄС у 2004 р. Особливості державного устрою та політичних систем країн Центрально-Східної Європи. Особливості розвитку країн Південно-Східної Європи в 1990-х – в 2000-х рр. Розпад Югославії та розвиток західнобалканського регіону. Особливості політичного та економічного розвитку держав Південно-Східної Європи наприкінці XX – у першій чверті XXI ст.	7
8	Підготовка до усного опитування на тему «Північна Європа: особливості соціально-економічного та політичного розвитку регіону» з наступних питань: Економіко-географічна характеристика країн Скандинавського півострова. Основні етапи історичного розвитку держав Північної Європи. Трансформація державно-політичного устрою в країнах Північної Європи у XX ст. Скандинавська економічна модель та її специфіка. Етнонаціональний склад населення та демографічні процеси в країнах Північної Європи наприкінці XX – в першій чверті XXI ст.	7

9	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Південної Європи: історія та особливості розвитку на сучасному етапі» з наступних питань: Класифікація країн регіону за рівнем економічного розвитку. Особливості державно-політичного устрою держав Південної Європи. Країни Піренейського півострова та розширення сфери впливу Західної цивілізації у XVI – XVII ст. Політичні процеси в країнах Південної Європи у XV – першій чверті XXI ст. Особливості соціально-економічного розвитку держав Південної Європи на сучасному етапі.	7
10	Підготовка до усного опитування на тему «США та Канада: особливості історичного та соціально-економічного розвитку» з наступних питань: Основні етапи історичного розвитку Сполучених Штатів Америки та Канади. Загальна характеристика економіки США. Державно-політичний устрій США та його специфіка. Особливості соціально-економічного розвитку Канади. Становлення політичної системи Канади. Етнонаціональний та релігійний склад населення США і Канади. Демографічні процеси в США та Канаді: порівняльна характеристика.	7
11	Підготовка до усного опитування на тему «Загальна характеристика азійського регіону» з наступних питань: Політико- та економіко-географічний огляд Азії. Ресурсний потенціал Азії. Населення та демографічні процеси в Азії. Основні субрегіони Азії. Типологія країн Азії. Особливості державно-політичного устрою країн Азії.	7
12	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Східної Азії» з наступних питань: Загальні відомості про країни Східної Азії. Різноманітність моделей соціально-економічного розвитку держав Азії. Країнознавча характеристика Китаю. Особливості державного устрою та політичної системи Китаю. Модернізаційні процеси в КНР. Країнознавча характеристика Японії. Особливості економічного розвитку Японії після Другої світової війни. Країнознавча характеристика Південної Кореї. Особливості модернізаційних процесів у Південній Кореї в другій половині XX – першій чверті XXI ст. Зовнішньополітичні пріоритети держав Східної Азії.	7
13	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Південно-Східної Азії» з наступних питань: Економіко-географічна характеристика країн Південно-Східної Азії. Розмаїття економічних моделей держав Південно-Східної Азії. Особливості модернізаційних процесів у країнах Південно-Східної Азії. Соціальні проблеми кран регіону. Проблема наркобізнесу. Зовнішньоекономічні зв'язки держав Південно-Східної Азії. Особливості інтеграційних процесів у регіоні Південно-Східної Азії.	7
14	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Південної Азії» з наступних питань: Загальні відомості про країни субрегіону. Зміни на політичній карті Південно Азії протягом XX ст. Особливості соціально-економічного розвитку країн Південної Азії. Зони нестабільності в регіоні. Політичні суперечки та конфлікти в регіоні Південної Азії. Зовнішні економічні зв'язки держав Південної Азії з країнами світу. Інтеграційні угруповання в регіоні. Населення та демографічні процеси в країнах Південної Азії. Особливості державного устрою та політичних систем країн Південної Азії.	7
15	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Близького Сходу» з наступних питань: Ресурсний потенціал регіону Близького Сходу. Особливості культурно-цивілізаційного розвитку Близькосхідного регіону. Особливості соціально-економічного розвитку держав регіону. Зони конфліктів та політичної нестабільності на Близькому Сході. Інтеграційні процеси в регіоні. Зовнішньоекономічні та зовнішньополітичні пріоритети країн близькосхідного регіону.	7

16	Підготовка до усного опитування на тему «Загальна характеристика країн Африки» з наступних питань: Африка як економіко-географічний і політичний макрорегіон. Економіко-географічна характеристика регіону. Ресурсний потенціал Африканського континенту. Особливості історичного розвитку регіону. Процеси деколонізації в Африці. Населення та демографічні процеси в регіоні.	7
17	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Північної Африки» з наступних питань: Політико- та економіко-географічна характеристика країн Північної Африки. Загальні відомості про країни. Вплив релігії на соціокультурне життя країн регіону. Особливості економічного розвитку північноафриканського регіону на сучасному етапі. Країни регіону в міжнародному географічному поділі праці. Невиробнича сфера економіки країн Північної Африки. Країнознавча характеристика Єгипту. Пріоритети зовнішньої політики. Політичні та соціально-економічні процеси в Алжирі після здобуття незалежності. Лівія та особливості її розвитку в другій половині XX – першій чверті XXI ст. Інтеґраційні процеси в регіоні Північної Африки.	7
18	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Південної Африки» з наступних питань: Країнознавчий огляд регіону Південної Африки. Природно-ресурсний потенціал регіону та його роль у формуванні галузевої структури господарства. Демографічні процеси, етнокультурна різноманітність і просторові особливості розселення населення. Південно-Африканська Республіка: загальні відомості про країну. Особливості розвитку Південно-Африканської Республіки в XX – першій чверті XXI ст. Ботсвана: специфіка політичної системи та формування сучасної моделі економічного розвитку. Мозамбік – наслідки громадянського конфлікту, післявоєнна відбудова та диспропорції регіонального розвитку. Намібія – особливості постколоніального розвитку та формування національної економіки після здобуття незалежності.	7
19	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Західної та Центральної Африки» з наступних питань: Країнознавчий огляд регіону Західної Африки. Природно-ресурсний потенціал західноафриканських країн. Демографічні процеси в регіоні. Особливості розвитку Нігерії після здобуття незалежності. Гана – специфіка політичного розвитку та структурної трансформації національної економіки. Особливості постколоніального розвитку Гвінеї та проблеми перетворення природного потенціалу на чинник суспільного добробуту. Малі – вплив внутрішньополітичної нестабільності та проблем безпеки на соціально-економічний розвиток країни. Нігер – основні тенденції розвитку внутрішньоконтинентальної держави. Країнознавчий огляд регіону Центральної Африки. Особливості розвитку Центральної Африки. Основні соціально-економічні проблеми країн Центральної Африки. Етно-конфесійний склад населення країн Центральної Африки. Демографічні процеси в регіоні. Демократична Республіка Конго: ресурсний потенціал та особливості господарського розвитку. Республіка Чад: демографічний потенціал, продовольча безпека та вплив кліматичних змін на економічний розвиток країни. Центральноафриканська Республіка: вплив внутрішньо-континентального положення на зовнішньоекономічні зв’язки та розвиток транспортної інфраструктури.	7
20	Підготовка до усного опитування на тему «Країни Східної Африки» з наступних питань: Країнознавчий огляд регіону Східної Африки. Історичні передумови формування сучасної політичної карти регіону. Вплив колоніального минулого на соціально-економічний розвиток	7

	східноафриканських країн. Специфіка політичних систем і моделей державного управління держав Східної Африки. Військові конфлікти, політична нестабільність і проблеми регіональної безпеки в регіоні. Особливості соціально-економічного та політичного розвитку Кенії в постколоніальний період. Особливості соціально-економічного розвитку країн Східної Африки. Руанда: особливості політичного та соціально-економічного розвитку країни в другій половині XX – першій чверті XXI ст. Основні тенденції політичного та економічного розвитку Уганди після здобуття незалежності.	
21	Написання курсової роботи	32
	Разом	**172**

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання студента є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового іспиту із даної навчальної дисципліни. Метою такого виду роботи виступає самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Індивідуальним завданням з дисципліни «Міжнародне регіонознавство» виступає курсова робота передбачена навчальним планом у 4-му семестрі.

Курсова робота з навчальної дисципліни – це індивідуальне завдання, яке передбачає закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Курсова робота сприяє розширенню і поглибленню теоретичних знань, розвитку навичок їх практичного використання, самостійного розв’язання конкретних завдань. Курсова робота виконуються згідно з навчальним планом.

Захист курсової роботи проводиться публічно перед комісією у складі науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі керівника курсової роботи.

Виконання та захист курсової роботи оцінюється кількістю балів, визначених робочою програмою навчальної дисципліни.

Здобувач вищої освіти, який без поважної причини не подав курсову роботу у зазначений термін або не захистив її, вважається таким, що не допускається до складання підсумкового контролю.

При отриманні незадовільної оцінки здобувач вищої освіти за рішенням комісії виконує курсову роботу за новою темою або переопрацьовує попередню роботу. Без захищеної (зарахованої) курсової роботи студент не може бути допущений до екзамену.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом одного року.

У процесі *самостійної роботи* студенти опрацьовують лекційний матеріал, готуються до семінарських занять, а саме: робота з бібліотечними каталогами; опрацювання наукової літератури з окремих тем; вивчення наукової літератури з країнознавчої тематики; робота з довідковою літературою (енциклопедіями, словниками, статистичні довідниками та ін.); конспектування рекомендованої літератури з навчальної дисципліни: створення таблиць і схем за тематикою курсу: робота з новими надходженнями літератури та періодичними виданнями з регіонознавчої проблематики; підготовка повідомлень та презентацій на семінарські заняття; відстеження публікацій у пресі. Конспектуючи рекомендовану літературу, студенти опрацьовують найважливіші джерела та наукові праці, а також оволодівають науковим понятійним апаратом, навичками та вміннями конспектування.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Міжнародне регіонознавство» застосовуються наступні методи навчання:

1. Організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
– словесні: бесіда, лекція;
– наочні**:** ілюстрація, демонстрація;
– практичні: завдання, доповіді тощо.
2. Стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
– формування інтересу до навчання: пізнавальні кейси, навчальні «екскурсії»;
– організації і здійснення навчальних дій і операцій: словесні, наочні, аудіовізуальні, практичні;
– логічні: індуктивні, аналогії;
– гностичні: проблемно-пошуковий;
– самоврядування навчальними діями: самостійна робота.
3. Контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: творчі, проблемно-пошукові.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні):
– навчальна робота під керівництвом викладача (семінарські заняття): кейси, самостійні письмові роботи тощо;
– самостійна робота здобувачів поза контролем викладача – самостійна робота вдома/на семінарських заняттях, котра сприяє виробленню навичок самостійної пізнавальної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю є поточний та підсумковий контроль засвоєння матеріалу, який здійснюються на протязі семестру та на екзамені. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання підсумкової роботи.

Засвоєння теми контролюється на семінарських заняттях відповідно до конкретних цілей та виконанням індивідуальної семестрової роботи.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- усне опитування;
- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних і семінарських занять;
- виконанням індивідуальної семестрової роботи.

При усному опитуванні застосовується фронтальне, індивідуальне і комбіноване опитування. Фронтальне опитування проводиться у формі бесіди викладача з групою. При індивідуальному опитуванні зазвичай питання ставиться всій групі і потім викликається для відповіді конкретній студент.

Одним з видів контролю є мультимедійні презентації, які студенти готують самостійно та представляють в процесі проведення семінарських занять.

Оцінка успішності студента є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

У процесі проведення семінарських занять здійснюється поточний контроль, який має на меті перевірку системності, ефективності самостійної роботи студентів.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

3 семестр

Поточний контроль та самостійна робота										Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1					Розділ 2					60	40	100
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10			
6	3	3	8	8	8	8	4	4	8			

Т1, Т2 ... – теми розділів

4 семестр

Поточний контроль та самостійна робота											Разом	Екзамен	Сума
Розділ 3					Розділ 4					Курсова робота	60	40	100
Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	Т16	Т17	Т18	Т19	Т20				
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	20			

Т1, Т2 ... – теми розділів

Критерії оцінювання
для семінарських занять з дисципліни «Міжнародне регіонознавство»
(третій семестр)

6–8 балів – нараховуються в разі якщо відповідь є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки, відповідь інформативною супроводжується презентацією, студент активно працює протягом усього семінарського заняття, показує глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.

4–5 балів – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює значну частину навчального матеріалу, презентація відсутня, студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки, протягом семінарського заняття студент працює недостатньо активно, питання висвітлює повно, виявляє уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання, у відповідях допущені неточності та певні помилки, при викладенні матеріалу має місце недостатня аргументованість.

1–3 бали – нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння, презентація відсутня, студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки, водночас, студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

Підсумковий семестровий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзаменаційної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти протягом семестру повинен набрати не менше 15 балів (поточна успішність). В умовах дії обставин непоборної сили, як виняток, студент може бути допущеним з меншою кількістю балів.

Екзамен складається в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародне регіонознавство». Екзаменаційна робота включає 40 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка, яку здобувач вищої освіти має можливість отримати за результатами екзаменаційної роботи, складає 40 балів.

Критерії оцінювання
для семінарських занять з дисципліни «Міжнародне регіонознавство»
(четвертий семестр)

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного/письмового опитування та виступів студентів із заздалегідь визначених питань. За виступ на семінарському занятті студент може отримати від 1 до 4 балів.

Навчальним планом передбачена курсова робота, яка оцінюється максимум у 20 балів (написання та захист роботи). Без успішно написаної та захищеної роботи студент не допускається до складання екзамену.

За наявності ректорської контрольної роботи, яка буде прирівнюватися до поточної контрольної роботи, студент може набрати ще до 10 балів, що включені до поточної успішності.

У кінці семестру сумуються всі отримані студентом бали за аудиторну та поза аудиторну роботу. Вказані вище види і форми засвоєння навчального курсу дають можливість студенту набрати 60 балів.

Підсумковий семестровий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзаменаційної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Для допуску до складання підсумкового контролю здобувач вищої освіти протягом семестру повинен набрати не менше 15 балів (поточна успішність). В умовах дії обставин непоборної сили, як виняток, студент може бути допущеним з меншою кількістю балів.

Екзамен складається в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародне регіонознавство». Екзаменаційна робота включає 40 тестових завдань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка, яку здобувач вищої освіти має можливість отримати за результатами екзаменаційної роботи, складає 40 балів.

Максимальна кількість набраних балів за вивчення дисципліни становить 100 балів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	**Критерії поточного оцінювання знань студентів**
4	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає, відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, демонструє глибоке оволодіння матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, впевнено відповідає на додаткові запитання; відповідь обов’язково супроводжується інформативною презентацією.
3	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів та письмових відповідей викладає його основний зміст, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; в процесі викладання деяких позицій не вистачає достатньої глибини та аргументації; студент не впевнено відповідає на додаткові запитання; під час підготовки відповіді не була використана рекомендована література; відповідь супроводжується презентацією, в якій містяться певні неточності.
2	Бали нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на

	семінарському занятті, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу; відповідь супроводжується презентацією, в якій містяться суттєві неточності.
1	Студент досить слабо володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки; презентація відсутня.

Критерії оцінювання курсової роботи:

Виконання та захист курсової роботи оцінюється кількістю балів, визначених робочою програмою навчальної дисципліни (20 балів).

Курсова робота **оцінюється** за наступними критеріями:

19-20 балів – оцінюється робота, у якій повно і послідовно розкритий зміст теми, творчо, самостійно досліджені проблеми, проаналізоване широке коло фактичних даних і матеріалів. При цьому під час захисту були дані правильні, чіткі та конкретні відповіді.

12-18 балів – оцінюється робота, у якій зміст розкритий на достатньому теоретичному рівні, досить глибоко розглянуті окремі питання плану, зібраний і проаналізований фактичний матеріал. Однак у роботі мають місце окремі неточності, незначні помилки, недоліки в оформленні. При відповідях на питання студент був не у всьому послідовним і точним.

5-11 балів – оцінюється робота, у якій в основному правильно, але недостатньо повно розкрито зміст основних питань, немає належної глибини під час аналізу теоретичного та фактичного матеріалу, в роботі містяться окремі стилістичні і граматичні помилки, присутні порушення в оформленні курсової роботи. Відповіді при захисті поверхневі та не завжди точні.

0-4 бали – оцінюється робота, у якій допущені істотні помилки при викладі програмного матеріалу, використане дуже вузьке коло літературних джерел, практично не наводяться фактичні й статистичні дані, відсутній їх аналіз. Під час захисту в усному викладі не підкреслені головні моменти теми, дані неправильні відповіді на додаткові питання.

Члени комісії, ознайомившись з курсовою роботою, думкою наукового керівника, заслухавши доповідь студента та його відповіді на запитання, оцінюють роботу. Поставлена комісією оцінка є остаточною.

Критерії оцінювання курсової роботи з дисципліни «Міжнародне регіонознавство»

Критерій, за яким оцінюється робота	**Максимальна кількість балів**
1. Перевірка курсової роботи:	
самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць	8
наявність елементів науково-дослідного характеру	8
Разом:	16
2. Захист курсової роботи (проекту), в тому числі:	
доповідь	2
правильність відповідей на поставлені запитання	2
Разом:	4
Разом:	**20**

Позитивний результат захисту курсової роботи (5–20 балів) є необхідною умовою допуску студента до екзамену з даної дисципліни.

Робота оцінюється разом із успішністю з дисципліни «Міжнародне регіонознавство», а саме: поточна успішність – 40 балів, курсова робота – 20 балів, екзамен – 40 балів. Усього – 100 балів.

Підсумкові бали за курсову роботу визначає комісія.

У випадку, коли захист курсової роботи визнається незадовільним, комісія встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою.

Після захисту курсова робота здається викладачем провідному фахівцеві кафедри для зберігання (1 рік).

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

У межах дисципліни застосовуються такі моделі використання ШІ:

1. Модель «ШІ заборонено».

Використання технологій штучного інтелекту не допускається під час виконання контрольних заходів, спрямованих на перевірку індивідуальних знань і сформованості компетентностей здобувача освіти, зокрема: усного опитування, заліку, інших видів оцінювання.

2. Модель «ШІ як асистент».

Під час підготовки до семінарських занять дозволяється використання ШІ для: пошуку та систематизації інформації, добору та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту, перевірки граматики, стилю та оформлення, генерації ідей, плану роботи або прикладів.

Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти.

3. Модель «ШІ як інструмент».

Для окремих дослідницьких робіт використання технологій штучного інтелекту може бути обов'язковою складовою виконання завдання. У таких випадках здобувачі освіти можуть використовувати генеративні моделі ШІ для: аналізу та підготовки даних, генерації, аналізу й оптимізації програмного коду, порівняння результатів роботи різних моделей ШІ, створення візуалізацій, схем або зображень, аналізу великих масивів даних. проведення експериментів із застосуванням сучасних інструментів штучного інтелекту.

Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та доопрацюванню здобувачем освіти.

Декларування використання ШІ.

У разі використання технологій штучного інтелекту здобувач освіти зобов'язаний зазначити: назву сервісу або моделі ШІ; дату використання; характер допомоги (генерація ідей, пошук інформації, аналіз даних, генерація коду, редагування тексту тощо).

За вимогою викладача здобувач освіти повинен надати використані запити (prompts) або пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	Відмінно
70-89	Добре
50-69	Задовільно
0-49	Незадовільно

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Авдєєнко О.О. Еволюція відносин Великої Британії зі Співдружністю Націй (1991 – 2013 рр.). *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету.* 2015. Вип. 44. Т 2. С. 144 – 148.
2. Австралія і Океанія в контексті регіональних викликів (2001-2018 рр.): збірник наукових праць / За заг. ред. д. політ. н., проф. О. В. Зернецької. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2024. 152 с.
3. Баркалова І.М. Формування економічної політики Німеччини в контексті політичних змін у 1950-і рр. *Наука. Релігія. Суспільство.* 2011. № 4. С. 7 – 10.
4. Бачо Р.Й., Иллар Е.Й., Бачо Є.Й. Тенденції іноземного інвестування в економіку Угорщини. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка.* 2014. Вип. 3 (44). С. 202 – 204.
5. Бел Д. Китайська модель. Політична меритократія та межі демократії / пер. з англ. О. Дем'янчук. 2-е вид., випр. Київ: Наш Формат, 2023. 336 с.
6. Бобровник В.М. Коляда О.В. Геополітична характеристика сучасного стану США. *Інфратруктура ринку*. 2019. Вип. 31. С. 10 – 18.
7. Варунц Л.Д. Федералізм Канади: загальна характеристика та проблемні питання. *Virtus: Scientific Journal.* 2019. № 32 (March). P. 242-246.
8. Вейд Р. Тайванське економічне диво. Як невеликий острів став інноваційним центром світу / пер. з англ. Я. Вішталюк, Р. Клочко, В. Цибка. Київ: Наш Формат, 2026. 608 с.
9. Велике переродження. Уроки з перемоги капіталізму над комунізмом / А. Аслунд, С. Дянков, колектив авторів. Київ: Інститут міжнародної економіки Пітерсона, 2015. 473 с.
10. Вінська О.Й., Ярков О.В. Трансформація соціально-економічної моделі Греції в умовах боргової кризи. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2015. Вип. 15. Ч. 5. С. 13 – 17.
11. Вітман К. Суспільно-державне управління міжетнічними відносинами як модель етнонаціональної політики Киргизстану 1991–2005 років. *Наукові записки*. 2006. Вип. 30. Кн. 1. С. 116 – 127.
12. Ворона П. Особливості впливу політичних партій Узбекистану на розвиток парламентаризму та місцевої демократії в країні. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2016. Вип. 3 (30). С. 14 – 21.
13. Головченко В.І., Кравчук О.А. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: Навчальний посібник. К.: ЗАТ «Нічлава», 2006. 336 с.
14. Головченко В.І., Кравчук О.А. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія: Навчальний посібник. К., 2006. 236 с.

15. Джонсон Ч. Японське економічне диво. Як професійна влада та бізнес збудували провідну економіку світу / пер. з англ. Р. Клочко. Київ: Наш Формат, 2022. 456 с.
16. Досвід та перспективи трансформації пострадянського простору в контексті інтеграційних та глобалізаційних процесів: збірник наукових праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доцента А.Г. Бульвінського / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2019. 278 с.
17. Дуна Н.Г., Ковтун Т.Д. Економіка Великої Британії в умовах трансформації відносин з ЄС. *Бізнес Інформ.* 2019. № 12. С. 57 – 62.
18. Звіргзде К.І. Стратегія економічного розвитку Франції в умовах глобальної нестійкості. Дис. … канд. економ. наук. Спец. 08.00.02. – світове господарство і міжнародні економічні відносини. К., 2017. 234 с.
19. Зимогляд В.Я. Регіон у системі міжнародних відносин. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2014. № 4 (23).
20. Ігнатьєв П.М. Країни Азії: особливості культури та побуту. Чернівці, 2011. 286 с.
21. Індія: давнина і сучасність: збірник наукових праць. Вип. ІІІ / відп. наук. ред. О.І. Лукаш; НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», Всеукраїнська асоціація індологів. К., 2025. 286 с
22. Індія: давнина і сучасність: збірник наукових праць. Вип. ІІ / відп. наук. ред. О.І. Лукаш; НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», Всеукраїнська асоціація індологів. К., 2017. 248 с.
23. Індія: давнина і сучасність: збірник наукових праць. Вип. І. 2-ге вид., доповн. та уточ. / відп. наук. ред. О.І. Лукаш; НАН України, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», Всеукраїнська асоціація індологів. К., 2016. 222 с.
24. Інтеграційні виміри трансформації пострадянського простору: монографія / за ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». 2020. 560 с.
25. Історичні передумови становлення зовнішньополітичної орієнтації країн пострадянського простору**:** зб. наук. праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доц. А.Г. Бульвінського. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2020. 176 с.
26. Історія європейської інтеграції: фази, результати, досягнення. Політичні виклики для ЄС: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В.А. Мандрагелі, Л.А. Шереметьєвої; уклад.: К.К. Баранцева, О.І. Пошедін, Л.А. Шереметьєва; пер. Л.А. Шереметьєвої. К.: НАДУ, 2016. 116 с.
27. Кіссінджер Г. Дипломатія / Пер. з англ. М. Гоцацюка, В. Горбатька. К.: Вид. група КМ-БУКС, 2020. 864 с.
28. Коен С., Делонг Б. Американське економічне диво і Олександр Гамільтон / пер. з англ. Р. Клочко. Київ: Наш Формат, 2023. 192 с.
29. Козенко Р.В. Політична модернізація країн Центральної та Східної Європи: порівняльна характеристика. *Теорія та практика державного управління.* Вип. 3 (22). С. 1–6.
30. Колесник К.Е., Нешко С.І. Географія та історія Канади: Конспект лекцій. Харків. УкрДУЗТ. 2023. 93 с.
31. Кочубей Л. Модернізація політичного режиму Франції: досвід для України. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2013. Вип. 3. С. 265 – 273.
32. Кочубей Л. Сучасні особливості зовнішньої політики Франції в умовах модернізації. *Наукові записки.* Вип. 1 (63). С. 93 – 113.
33. Країни світу і Україна: енциклопедія: в 5 т. / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ: Вид-во. «Фенікс», 2017. Т.1: Північна Європа. Західна Європа. Південна Європа / наук. редактор 1-го тому А.Г. Бульвінський. 2017. 564 с.
34. Країни світу і Україна: енциклопедія : в 5 т. / редкол. : А. І. Кудряченко (голова) та ін.; – ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ: Видавництво «Фенікс», Т.2: Південно-Східна Європа. Східна Європа. Євразійські країни. Південний Кавказ. Центральна Азія / наук. редактор 2-го тому А.Г. Бульвінський. 2025. 624 с.

35. Країни пострадянського простору: виклики модернізації. Зб. наук праць. / за заг. ред. канд. іст. наук, доцента А. Г. Бульвінського / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України» К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. 306 с.
36. Країни пострадянського простору в умовах формування багатополюсного світу: історичні уроки та перспективи: збірник наукових праць / за заг. ред. канд. іст. наук, доцента А.Г. Бульвінського ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. 268 с.
37. Країни Центрально-Східної Європи в умовах постсоціалістичної демократичної трансформації. Збірник матеріалів науково-теоретичної конференції. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. 40 с.
38. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. посібн. Для вузів / Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівский В.П., Сербіна Н.Ф. К.: Ніка Центр, 2009. 310 с.
39. Країнознавство: Підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. В.П. Крижанівський, М.С. Дорошко, В.І. Головченко та ін.; за ред. М.С. Дорошка. К.: «Знання», 2012. 439 с.
40. Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. Країнознавство: навч. посібн. К.:Видавничий дім «Кондор», 2018. 264 с.
41. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. Країнознавство: теорія та практика: Підр.- К.: Центр учбової літератури, 2012. 528 с.
42. Онацький М.Ю., Панасенко Г.С. Еволюція відносин США та Японії в другій половині XX – першій чверті XXI ст. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство».* 2024. Вип. 51. С. 67 – 76.
43. Онацький М.Ю., Панасенко Г.С. США та Ізраїль: формування стратегічного партнерства в період «холодної війни». *Сучасне суспільство: Збірник наукових праць* / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків, 2022. Вип. 2 (25). С. 37 – 54.
44. Онацький М.Ю., Панасенко Г.С. Розвиток американо-ізраїльських відносин у постбіполярний період. *Сучасне суспільство: Збірник наукових праць* / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. Харків, 2023. Вип 2 (27). С. 88 – 105.
45. Онацький М.Ю., Панасенко Г.С. Розвиток двосторонніх відносин між США та Республікою Корея в останній третині XX – першій чверті XXI ст. *Сучасне суспільство: Зб. наук. праць* / ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Харків. 2021. Вип. 1 (22). С. 71 – 87.
46. Онацький М.Ю. Соціально-економічні перетворення в Естонії в пострадянський період: досвід модернізаційних змін. *Бізнес Інформ.* 2020. № 12. С. 72 – 81.
47. Онацький М.Ю. Республіка Таджикистан у системі міжрегіонального співробітництва на початку XXI ст. *Бізнес Інформ.* 2019. № 5. С. 43 – 49.
48. Онацький М.Ю. Клани Туркменістану: історико-політичний аспект. *Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. Збірник наукових праць.* / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. 2019. Вип. 2 (18). Ч. 1. С. 115 – 127.
49. Онацький М.Ю. Клани Туркменістану: історико-політичний аспект (продовження). *Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. Збірник наукових праць.* / Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. 2019. Вип. 2 (19). Ч. 2. С. 109 – 119.
50. Онацький М.Ю. Особливості процесів соціально-економічної трансформації в Угорщині в 1990-х рр. *Трансформаційна економіка.* 2026. № 3 (16). С. 113 – 120.
51. Онацький М.Ю. Родоплемінні інститути як фактор суспільно-політичного розвитку Казахстану. *Humanities and Social Sciences. Science and education a new dimension.* 2016. IV. (16). Issue 95. С. 7–14.
52. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. 2-е вид., доп. і переробл. Київ, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017. 944 с.
53. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав. Post soveticum. К.: Знання, 2010. 488 с.

54.Особливості суспільно-політичної модернізації країн пострадянського простору: монографія / за редакцією кандидата історичних наук, доцента А.Г. Бульвінського, ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2017. 288 с.
55.Панасенко Г.С. «Заморожені» конфлікти на пострадянському просторі: порівняльний аналіз. *Особливості суспільно-політичного розвитку та модернізаційні процеси у країнах пострадянського простору. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з нагоди дня працівників дипломатичної служби України (24 грудня 2021 року).* Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021.С. 91 – 93.
56.Панасенко Г.С., Луганська Д.Р. Сучасний стан та перспективи розвитку відносин монархій Перської затоки з країнами центральної Азії. *Особливості суспільно-політичного розвитку та модернізаційні процеси у країнах пострадянського простору. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з нагоди дня працівників дипломатичної служби України (24 грудня 2021 року)*. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. 94 – 96.
57. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії та Африки (XVI-початок Х століття). Київ: Академія, 2012.
58. Регіонознавство / Заг. ред. акад. НАН України Л.В Губерського, В.А. Смолія К.: Київ ун-т., 2014. 642 с.
59. Родан Ґ. Сінгапурське економічне диво. Від британської колонії до азійського тигра / пер. з англ. Н. Томчевська-Попович. Київ: Наш Формат, 2025. 336 с.
60. Стадвелл Д. Чому Азії вдалося. Успіхи і невдачі найдинамічнішого регіону світу / пер. з англ. О. Цехановська. 2-е вид. Київ: Наш Формат, 2022. 448 с.
61. Шейде У. Японська економіка 2.0. Як Японія трансформувала бізнес стратегію і перемагає на глобальних ринках / пер. з англ. А. Морозовський. Київ: Наш Формат, 2025. 336 с.
62. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. К.: Либідь, 2000. 416 с.
63. Bailly S..The Region: A basic Concept for understanding local Areas and Global Systems. *Cybergeo*.-Article 42.- May 2007. URL: http://www.cybergeo.eu/index333.html
64. Keating M. Regions and Regionalism in Europe / M. Keating. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2004. 692 p.
65. Laursen F. Chapter 1. Regional Integration: Some Introductory Reflections. *Comparative Regional Integration. Europe and Beyond* / F. Laursen. Farnham: Ashgate Publishing Limited, 2010. 282 p.
66. Schultz M. Regionalization in a Globalizing World. A Comparative Perspective on Forms, Actors and Processes / M. Schultz, F. Soderbaum, J. Ojendal. L. N. Y.: Zed Books, 2001. P. 250 – 266.
67. Slocum N. Identity and Regional Integration II Global Politics of Regionalism. Theory and Practice. Ed. by M. Farrell et. oth. / N. Slocum, L. Van Langqrihove. London.: Pluto Press, 2005. P. 137 – 154.
68. The British political class. URL: https://www.economist.com/britain/2017/06/10/the-british-politicalclass-is-not-up-to-the-job
69. Vayrynen R. Regionalism: Old and New. *International Studies Review*. 2003. Mar. Vol. 5. No. 1. P. 25 – 51.

Допоміжна література

1. Амсден Е. Корейське економічне диво. Як Південна Корея стала технологічним гігантом за 30 років / пер. з англ. Я. Вішталюк. Київ: Наш Формат, 2024. 480 с.
2. Горицька Г.В. «Арабська весна» в Єгипті: погляд із середини. *Зовнішні справи.* 2012. № 5.
3. Горобець І.В., Горобець І.В., Мартинов А.Ю. Іранський вузол глобальних протиріч. *Зовнішні справи.* 2011. № 2.
4. Дахно І.І., Бовтрук Ю.А. Міжнародна економіка: Навч. посіб. К.: МАУП, 2002. 216 с.

5. Дахно І.І., Тимофієв С.М. Країни світу: Довідник. К.: МАЛА, 2005. 603 с.
6. Дейвіс Н. Європа. Історія. К.: Основи, 2000. 1464 с.
7. Дослідження світової політики: 36. наук. праць. Вип. 24; 25. К., 2003.
8. Економіка зарубіжних країн / За ред. Ю.Г. Козака. В.В. Ковалевського, К.І. Ржепішевського. К.:ЦНЛ, 2003. 352 с.
9. Ігнатьєв П.М. Індія і монархії Перської затоки: взаємодоповнюваність інтересів. *Зовнішні справи.* 2011. № 3.
10. Ігнатьєв П.М., Черкас Б.А. Азіатські велетні у боротьбі за вплив на країни Африки. *Зовнішні справи*. 2012. № 2.
11. Історія світової культури. Культурні регіони: Навч. посіб. / За ред. Л.Т. Левчук. К.: Либідь, 2000. 520 с.
12. Кривонос Р.А. Інтеграційні процеси у Європі та Північній Америці: Навчальні матеріали з курсу «Країнознавство Європи та Північної Америки». К.: ІМВ, 2007. 44 с.
13. Лагутов Ю.Е. Суспільні трансформації в країнах Північної Африки: причини і тенденції. *Зовнішні справи*. 2011. № 4.
14. Лозовицький О.С. Сучасний Схід: демократичний ренесанс чи геополітичний перерозподіл ? *Зовнішні справи.* 2011. № 2.
15. Лоссовський І.Є. Еволюція безпекових концептів у субрегіоні Південно-Східної Азії: малайзійський акцент. *Зовнішні справи.* 2011. №10. № 11-12.
16. Мілвард Б. Міжнародна торгівля і сталий розвиток. Економічні, історичні та моральні аргументи на користь асиметричної глобальної торгівлі / пер. з англ. Р. Клочко. Київ: Наш Формат, 2025. 288 с.
17. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посібн. К.: Знаня, 2013. 677 с.
18. Політична енциклопедія / Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст.. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. 808 с.
19. Ушакова Н.Г., Помінова І.І. Соціально-економічні типи країн: Навч. посіб. К.: Професіонал, 2004. 304 с.

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕОЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Азійський феномен поліваріантного розвитку наприкінці XX – початку XXI століття: монографія. За заг. ред. В.О. Шведа, науковий та літературний редактор Н.І. Мхитарян. Київ: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2024. 307 с. URL: https://surl.li/rrswjq
2. Аналітичний центр Адастра. URL: https://adastra.org.ua/
3. Борисфен Інтел. Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. URL: https://bintel.org.ua/
4. Інтеграційні процеси в Азії та Африці як складова світового історичного розвитку (кінець XX – початок XXI століття): монографія / за заг. ред. В.О. Шведа, пер. англ. Припік Є.О., Кравченко М.В. Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022. 285 с. . URL: https://surl.li/muckeu
5. Історичні витоки та трансформаційні процеси доби «холодної війни» в Європі (1947 – 1975 рр.): монографія. [Електронне видання] / За редакцією кандидата історичних наук, доцента С.В. Толстова. Київ : ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2023. 347 с. URL: https://surl.li/uppbfi
6. Історичні основи зовнішньополітичного курсу постradянських країн: монографія / за редакцією кандидата історичних наук, доцента А.Г. Бульвінського; передмова доктора історичних наук, професора, член-кореспондента НАН України А.І. Кудряченка; ДУ

«Інститут всесвітньої історії НАН України». Київ: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2023. 464 с. URL: https://surl.li/qltvyn
7. Китай в період реформ і відкритості: збірник наукових праць / За заг. ред. Н. Д. Городньої; ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету. Київ: 2021. 288 с. URL: https://surl.li/ioluvl
8. Кудряченко А.І., Мартинов А.Ю. Глобальні виміри зовнішньої політики Німеччини (2005 – 2021 рр.): калейдоскоп подій. Монографія / ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України». К., 2022. 560 с. URL: https://surl.li/jmndpa
9. Кудряченко А.І. Федеративна Республіка Німеччина: засади демократичного сходження: монографія. Київ: Фенікс, 2020. 656 с. URL: https://surl.li/cpandh
10. Роль Японії у сучасному світі: збірник наукових праць. За заг. ред. канд. іст. наук., доц. В. О. Шведа. К.: Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2022. 240 с. URL: https://surl.lt/rmqvhf
11. Сайти дипломатичних місій постраднянських країн, акредитованих в Україні
12. Сайти наукових видань, які займаються вивченням проблем постраднянських країн.
13. Центр близькосхідних досліджень. URL: https://uames.org.ua/
14. Never before seen in Brazil//Rev.Bras.Polit.In. 2010. Volume 53. Number 2. Режим доступу до сайту: http://www.scielo.br/pdf/rbpi/v53n2/09.pdf
15. https://www.ukrinform.ua/ - Сайт, присвячений висвітленню актуальних новин України та світу.
16. http://eustudies.history.knu.ua/uk/ - Європейські історичні студії – Наукове видання [Електронний журнал] історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії обставин непоборної сили освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів / розпоряджень ректора / проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з забороною відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародне регіонознавство» https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4402